

ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΛΑΪΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η ΝΥΧΤΕΡΙΝΕΣ ΦΩΝΕΣ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

(Βουλγαρικό παραμύθι)

ΙΑ φορά κ' ένα καιρό ήταν ένας φτωχός πατέρας γεωργός δεξιομάχος, που είχε ένα κορίτσι όμορφο και δροσερό σαν το κρύο του νερού και καλό, σαν πρωινό λουλούδι.

Ο πατέρας στο χωράφι και η κόρη στον άργαλειό τραγουδοίσε :

Ου ραΐνε, στάϊνε
φουέκα, ροσγγλοβάνα

και πάγνε κ' έχοιότανε ο άργαλειός και

έτσι περνούσανε τα χρόνια, όταν έγινε καιρα φωνή για παντρεία. Από έννη γειτονικά χωριά, τα καλύτερα καλληκάρια την ζητήσαν. Μπαγγάτοι (πλούσιοι) και Βοϊβεντάδες. Παιόν νά πρωτοδιαλέξη ο πατέρας ο φτωχός και ποιον τολμούσε νά δώξη ; τ' α εχε χάσει ο σ'ορότος (κακομοίρος). Την ύποσχεθηκε λοιπόν σ' όλους και ώρισε μάλιστα και στους έννηά, την ίδια μέρα για τούς γάμους.

Έτσι έτοιμαζόντουσαν οι έννηά γαμπροί, χωρίς νά ξέρη ο ένας για τόν άλλο τίποτα.

Σάν ηρθε η Πέμπτη, η πρό της Κυριακής, που θά γινότανε ο γάμος, η νύφη κάλεσε τις φίλες της, γιά νά λουστή και νά τούς κάνη το χειρетиσηό τραπέζι. Κ' ένω η κόρη ήταν με τις φιλενάδες της, ο πατέρας σαστισμένος έπηρε τα βουνά...

Έκει που γύριζε, μη ξέροντας πώς νά διορθώση την Κυριακή τα πράγματα, που θά φτάναν οι γαμπροί, ελθε μπρός του ένα δέντρο, ένα γαίρο, πεπιεμένο καταγής κ' έσκυψε νά τόν σηκώση.

Όταν τόν εσήκωσε, τó δέντρο σαν νά ανατρίχασε κ' ένας γέρος με γένεια μακρού και πράσινα, παρουσιάστηκε μπροστά του.

Μη φοβάσαι, τού έφώναξε. Είμαι το στοιχειό του δέντρου, που βοήθησε. Τι καλό, γιά άνταμοίρη, θέλεις νά σου κάνω ;

Ο γέρος τού διηγήθηκε τή κουταμάρα του και τού ζήτησε τή συμβουλή του.

Εύκολο, τού ελε ελε νά διορθωθί. Γύρισε πίσω στο σπίτι σου και τούμασε τó γάμο. Πάρε τούτο τó μπασιούτι που σου δίνω από τού γέρο - γαύρου τά κλαδιά και νά τó εχης πάντοτε στη μέση σου ζωσιμενο. Σάν θά γυρίζης νάε δεξιά και άριστερά, νά βρής όχτώ κόκκαλα, από ότι ζω νάσαι, από γάνι, από βουβάλι, από άνθρωπο. Πάρε τα και τά όχτώ και βάλε τα στο ράφι, μέσα στο δωμάτιο της κόρης σου. Τó βράδυ η θυγατέρα σου, νά κοιμηθί μέσα εκεί. Και τó πρωί νά πς νά της χτυπήσης τή πόρτα και νά την ξυπνήσης. Πρόσεξε όμως νά μην γελαστής και σκύψης και κεντάξης μέσα... Κι' ότι κι' άν δης νά μην παραξενευτής και γιά τίποτε νά μη ρωτήσης ! Τά όχτώ κόκκαλα θά ζωντανέψουν και θά γίνουν άνθρωποι, όχτώ κοπέλλες σαν και τήν δική σου. Σν νά μη ρωτήσης ποιά απ' όλες ειν' η κόρη σου. Και όταν θά βγουν στη πόρτα, συ νά τις καλοδωχίς, και νά ξέρης πώς η τελευταία που θά βγή η έννάτη, θά εινε τó δικό σου τó κορίτσι !... Άντιε στο καλό.

τά δάκρυα. Τού ήταν αδύνατο νά ύποφέρει τή μοναξιά κ' ένα πρωί σηκώθηκε και πήγε νά ιδή τήν κόρη του. Σκέφτηκε μάλιστα γιά νά μη παρεξηγηθί νά περάση κ' από τις άλλες, που μεταμορφώθηκαν σε κοπέλες από τά κόκκαλα.

Στόν δρόμο όπου έπήγαινε βρήκε σ' ένα μέρος μοναχό και άπομονωμένο, ένα παιδάκι, όμορφο, που έλαιγε, και γύρω του όλος ο τόπος ήταν γεμάτος με λουλούδια. 'Ως κι' αυτά τά δένδρα ακόμα λουλουδιασμένα ησανε, κι' όσα δέν άνθιζαν ποτέ τους, όπος τó ποζάρι, η έσεία, η σικιά, εχλιν σκεπαστεί κι' αυτά με παράξενα λο-δουδια.

Τι κλαίς ; Ρώτησε ο γέρος τó παιδάκι.

Πεινώ και δέν έχω χημάτα ν' αγοράσω λίγο ψωμάκι.

Ο γέρος έβγαλε και τού έδωσε, όσα χημάτα εχε μαζί του.

Χρυσός νά εινε ο δρόμος σου, τού ελεπε τότε τó παιδί, και

όλες η χειρονομίες σου λήρες, φλουριά και ντυσίμπλες νά σκερπάζη.

Ύστερα χάθηκε από τά μάτια του κι' ο γέροντας έξακολουθήσε τόν δρόμο του, γέμισε τώρα όπου πατούσε από νομισματα χρυσά.

Έτσι περάσε από τήν ψευτοκόρη τού την πρώτη.

Ε συμπέθερε, ελες στον πατέρα τού γαμπρού. Πώς τά

περνάς με τó κορίτσι μου ;

Όμορφη εινε και καλή και δουλεύει σαν «καματρώ». Άλλά

μερικές φορές εινε σαν νά εχη βοδιό κεφάλι. Και τότε γίνεται

βαριά και τραβάει στο δρόμο της σαν νυσταγμένη.

Ο γέρος κατάλαβε ότι αυτή εινε από κόκκαλο βοδιό.

Έκαμε τότε μερικές χειρονομίες, τούς σκόρπισε κάμποσα

φλωριά και τ'οβήξε νά πη νά ιδή τήν άλλη.

Ε συμπέθερε πώς πς με τó κορίτσι

μου ; Ξαναρωτήσε.

Καλή εινε, ύπομονη εχει σαν «βασταγερό».

Φορτώνεται τά σύνεργα μονάχη της γιά τó χωράφι. Τρώει ότι νά βρεθί. Παραξενιές δέν

εχει. Μά μερικές φορές εχει έπιμονη γαϊδουρι-

νή και κλωσάει σαν «μαγγάρα» (γαϊδοφύρο).

Χμ ! σκέφθηκε ο γέρος, αυτή εινε από

γαϊδοφύρο κόκκαλο. Σκόρπισε κ' έκει χρυσά

νομισματα και τράβηξε στη τρίτη.

Γιά σου χαρά συμπέθερε. Πώς τά περ-

νάς με τή δική μου ;

Όμορφη εινε και γαλίρα. Μά κρυώνει

και όλο κάθεται παραγωνιάς. Κι' άμα θυμάνε

με τις ύπηρετίες και τις γρατσουνιές. Σπινάει τά

μεσάνυχτα νά κείνη σαν νά νυσουριζί.

Αυτή ήταν από κόκκαλο γάτος, σκέφθηκε ο γέ-

ρος και σκόρπισε γύρω του φλωριά και μαζμου-

τιές.

Μιά και δυό πάει και στην τέταρτη ψευτο-

κόρη του.

Τά ίδια και έδω.

Καλή και χρυσή εινε η κόρη σου. Πιστή

και άρρασιωμένη. Μά έχει ένα ελάττωμα, συμ-

πέθερε, και νά με συμπαθής. Κρυφοδαγκώνει...

Κρυφοδαγκώνει όποιον έννο ξεχάσει !...

Ε άρχη εινε, θά σεσ συνειθίση και θά της περάση, ειν' ο

γέρος. Από κόκκαλο σκυλιό θά ήτανε αυτή, σκέφθηκε έστερα.

Σκόρπισε άφθονα φλωριά κι' έδω και μιά και δυό στο χωριό που

ήτανε η πέμπτη. Ε συμπέθερε, πώς τά νάτε οεις έδω ; Πώς τά

περνάτε με τήν κόρη μου.

Καλή και μαλακά και αγαθή σαν προβατίνα εινε. Μά όταν

βγαίνει και ζητάει τόν άνδρα της, βελάζει σαν άρνι. Μά δέν μου

λές συμπέθερε, πώς τήν ελεξε μαθημένη ;

Με κάντιο και με τ'άχαρι, και με ροδόνερο και μέλι !

Χμ... Όλο χόρτα θέλει νά τις μαγειρεύουμε. Άλλο φαί δέν

τρώει.

Προβατίνας ράστα ! σκέφθηκε ο γέροντας και σκόρπισε κ' έδω

εύχες και «ντυσίμπλες» (χρυσά αστριακά νομισματα, που έχουν

χρυσάφι δυό Τουρκικόν λιρών).

Από και τράβηξε στην έκτη, στην έβδομη, στην όγδοη.

Γιά νά μην τά πολυλογώμε η μιά ήταν φοβιτσιάρα, σαν λα-

γός, η άλλη λιγόκαρδη σαν τó τσακάλι, η άλλη περιφανεή σαν

άλογο.

Άφου τις ελεσε όλες καλά ο γέροντας πήγε και στη δική του

κόρη. Τήν άκουσε νά ύφαινε στον άργαλειό και νά τραγουδεί τó

άγαπημένο της τραγούδι :

Ου ραΐνε, στάϊνε,
φουέκα, ροσγγλοβάνα.

Λόγια δέν εχλιν τά συμπεθερικά νά τού διηγηθούν γιά τής

κόρης του τήν άξιάδα και τήν καλωσίση.

Στρώσαν τραπέζια πλούσια και φαγητά

καλοφωτισμένα.

Μά ο γέρος ο φτωχός, σαν π'ήγαινε νά

φαί από τó ψητό άρνι, θυμάτανε τήν μιά

τήν κόρη του, που ησανε από άρνι και δέν

***
Όχι τού ελεπε ο γέρο-Γαύρος τó έκανε ο πατέρας ο φτωχός. Τó πρωί σαν πήγε και χτύπησε με τó γαυρόφυλο τή πόρτα, η πόρτα άνοιξε και βγήκε μιά κοπέλλα όμορφη και δροσερή και απαλλάλαχη, σαν τή δική του. Τότε ο φουκαράς τά έχασε.

Μά τó κορίτσι καλημέρισε, έσκυψε τού φίλησε τó χέρι, κ' εψήθηκε :

Νεάί μπόγγο
ντόμπρο. (Δώσε, θεέ, καλό)

Και πέρασε. Έπειτα βγήκε άλλη, άλλη, άλλη, άλλη κ' η όχτώ. Τού φίλησαν τά χέρια, τού ευχηθήκανε όπως η πρώτη :

Νεάί μπόγγο
ντόμπρο.

Και περάσαν. Έμεινε η έννάτη μέσα, που τού ελεπον ο πράσιος γέρος, ότι θά εινε η δική του. Αυτή σγύρισε τήν κάμαρα, έντυσε τó μαγικό μπασιούτι με γιζλάντες από άνθη, φίλησε τó χέρι τού πατέρα της, και πήγε νά ντυθί, νύφη κ' αυτή, όπως η άλλες.

Σε λίγο ηρθανε κ' οι έννηά γαμπροί και πήρε ο καθένας από μιά. Έγιναν γάμοι και χαρές, χοροί, παιχνίδια, γλέντια. Τήν κόρη τή δική του, τήν έδωκε στο πιο καλό τ'ά έννηα παλληκάρια, ο εύτυχιωμένος ο γέρος.

Άφου γλεντοκοπήσαν και ξενοχτίσαν, κινήσαν τέλος τά συμπεθερικά νά φύγουν. Μπροστά η νύφες ντροπαλές, καμαρωτές και πίσω οι γαμπροί χαρούμενοι, καμαρωμένοι...

Σ' άφ'ήνω γιά, πατέρα μου,
κι' έσε, καλό μου σπίτι...

Έτσι έμεινε ο γέρος μοναχός κ' έρημος κ' έλαιγε κ' έλαιγε γιά τó κορίτσι του, κ' έλαιγε τόσο πολύ, που βράχχανε τά ρόχια του και έγινε μουσική από

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΕΒΡΑΪΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

‘Ο ‘Αβραάμ και ο ‘Ισαάκ μήκρινε ένα μεσημέρι σ’ ένα έστιατόριο νά φάνε. Είχανε μιά πείνα διαβλημένη, μιά δέν ένοιωθαν χαμιά διαθεση νά τήν ικανοποιήσουν, γιατί αυτό θά έσημαινε άφαιμάξιν του πορτοφολιού των. ‘Υστερ’ από πολλές σκέψεις πάνω από τόν κατάλογο τών φαγητών, άπεφάσαν νά παραγγείλουν μιά μερίτσα ψάρια. Τό γαρσόνι τούς έφερε τότε δυό ψάρια σ’ ένα πιάτο, πού τ’ άκούμπησε στή μέση του τραπέζιου.

Μά ο διάβολος τάφρασε έτσι, όστε στο μέρος του ‘Αβραάμ έπεσε ένα ψάρι μικρό, ενώ άπεναντίας στον ‘Ισαάκ έτυχε ένα ψάρι σχετικώς μεγαλείτερο. ‘Ο ‘Αβραάμ κοίταξε μ’ άπελπισία τή ψαριά και σκεπτότανε μέ τί μέσον θά τή κατάφερνε νά γυρίσει τó πιάτο γιά νά πέσει ο’ έκεινον τó μεγάλο ψάρι του ‘Ισαάκ. Έξαφνα, μιά φαινή ιδέα πέρασε άπ’ τó μυαλό του.

‘Έδωσε τήν πετσέτα του στό λαίμφο του, πήρε τó κηρούνι στά χέρια και άρχισε νά .. βαρυναστανεύει.

— Τι έχεις ; τον ρώτησε ο ‘Ισαάκ.

— Τι νάχω ! τού άποκρίθηκε ο ‘Αβραάμ ός τόνο κλαυθιγού ! Συλλογίζομαι πόσο άσπαστος είνε ο κόσμος. Σήμερα είσαι πλούσιος και αύριο φτωχός. Ναι, ο κόσμος είνε μιά σφίρα πού γυρίζει έτσι...

Και, γιά ν’ άποδείξει πώς έγύριζε ο κόσμος, ο ‘Αβραάμ πήρε τó πιάτο και τó γύρισε καταλλήλως, φέρνοντας έννοείται τó μεγάλο ψάρι πρós τó μέρος του !

Μά ο ‘Ισαάκ ήταν έξίπου πονηρός ! Κατάλαβε τó κόλλο του ‘Αβραάμ και, χωρίς νά δειξη τόν παραμικρό θυμό, τού άποκρίθηκε:

— Δεν βαριέσαι, χαμένε ‘Αβραάμ, ο κόσμος και έτσι πού είνε, καλός είνε. Δεν είνε καλό πράγμα νά παραπονιώμαστε κατά τού Θεού.

Και ξαναγύρισε τó πιάτο στην πρώτη του θέση γιά νά επαναφέρη τόν κόσμο στόν τόπο του... και τó μεγάλο ψάρι πρós τó μέρος του.

ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ

‘Ο ‘Αγαθότουλος μοθαίνει έξαφνα ότι ο άδελφός του άπόκτησε τó πρώτο του παιδί.

Τρέχει λοιπόν άμέσως στό σπίτι του.

— Κυλορρίζο ! φωνάζει άπο τή σκάλα. Πέστε μου γρήγορα, άγόρι είνε ή κορίτσι ;

— Τι βια έχεις νά μάθης, άπαντά ο άδ-ελφός, έλα πρώτα έπάνω.

— Τι βια έχω ; ... θελω νά ιδώ έπί τελους τί έγινε... θείως ή θεία !...

ήθελε νά φάη. Πήγαινε νά πάρη άπό τον λαγό, θυμάτανε τήν άλλη, σαμμάδες είχανε άπό κρέας μοσχαριού, πού ο γέροντας τις λαχταρούσε, μά π’ ο νά τις άγγίξει ο γέρος ο φτωχός, πού ήξερε πως μά άπο τις παρκαρές του, ήτανε άπο βιάδ. !...

— Τίποτε τούς είνε, δέν θά φάω άπ’ αύτά. Ψήστε μου λίγες πιπεριές και τηγανίστε μου λίγο τυρί μ’ άλιφι και ντομάτα !...

Και άφού τούς γήμισε φλωριά, ξαναγύρισε στό σπιτικό του.

Σάν έφτασε στό δάσος, πού βήκε τού γαύρου τó στοιχειό, έπεσε να κοιμηθί στή δροσιά του. ‘Εμπησε τó μαστούπι του παράπλευρα κι’ όταν ξύπνησε τó ειδε νά έχη μεταμ’ ορωθί σ’ ένα νέο δένδρο, ψηλό και λιγερό, όλο χιμούς και φύλλα. Κ’ έξαφνα τó δένδρο άνοιξε τή φλο-δι του, όπω, άνοιγουμε ήμεις τά πανωφύρια μας, και βήκε ένας νέος όμορφος και ψηλός, λιγερός και λεβέντης άπο μέσο.

— ‘Εγώ είμαι, τού είνε, τού γαύρου τó κορμί και μ’ έστειλε ο παππούς μου νά σε άνηρετήσω. Θά σου φέρνω κυνήγια πού νά μίν είνε άπό τά ζωντανά, πού έγιναν ή ψυχοκάρες σου, νά τρώς. Θά σου φέρω νάο άπό τούς βαθειούς τους ποταμούς, και φάσεις και τραγόνια και ό, τι θέλει ή καρδιά σου. Μά σάν γεννηση ή δυχατέρα σου, και κάνει ένα όμορφο κορίτσι, πού θά είνε ή πεντάμορφη έδω σ-η γή άπάνω, τó κορίτσι αύτό τó θέλω νά μου τó δάσης γιά γυναίκα μου. Θά είνε τών γαύρων ή νεράιδα.

‘Ο γέρος δέχτηκε και τόν έκαμε μέ τόν καιρό γαμπρό. Μά και τά άλλα τά κορίτσια, πάντρεψαν τις κόρες όπου έκαναν, μέ τά κλαριά του δάσους.

Και άπό τότε οι γαυροί, άπόχτησαν νεράιδες και τó δάσος γέμισε ψυχές. Κ’ ή ψυχές αυτές άφήνωιν τις παρόνετες φωνές, πού άκάνονται τή νύχτα στά πυκνά τά δάση, σάν είνε σιωπή και δέν βγαίνει τó φεγγάρι...

Μεταφραστής Σ. Σ.

ΕΝΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΝΕΚΡΟΨΙΑ

Της Ada Negri

— Μαύρε γιατρέ, πού άχόρτανα κυττάξεις
Τό σόμα τó νεκρό πού σούδων φέρει
Και τó γυνό μου κρέας κομματιάζεις
Μ’ άκονισμένο κι’ άπονο μαχίρι,

‘Ακουσε ! Έξέρεις τήμον πριν πεθάνω ;
— Κόψε σου θέεις, σχίσε τó κορμί μου—
‘Εδώ, σ’ αύτό τó μάρμαρο έπάνω
Θά σου ιστορήσω τήν παληά ζωή μου !

Στους δρόμους έμεγάλωσα. Πατέρα,
‘Αδέλφια, σπύτι, συγγενείς... δέν είδα.
Συπόλυτη, μισόγνημη, άγέρα
Και σύννεφα είχα μόνη μου πατρίδα.

Δοκίμασα τής νύχτας τήν άγρύπνια
Τήν προσευχή πού λές και παει χαμένη
Δοκίμασα τήν κρύα πείνα ξύπνια
Κι’ άπελπισία πικρή, φαρμακομένη.

‘Όλους δοκίμασα τούς μαύρους κόπους
Τής φτώχειας τή ντροπή και τή λαχτάρα,
‘Εγνώρισα έχθρους και όχι άνθρωπους
Και τράφηκα μέ δάκρυα και τρομάρα...

Μιά μέρα— ήταν ή στερνή μου τύχη !—
Είς τού νοσοκομείου ένα κρεβάτι
Χύμης ένα πουλί μέ μαύρο νύχι,
Και τó φτερό του μούδλεισε τó μάτι.

Και πέθανα !...— τ’ άκούς ;—Έτσι μονάχη
Σαν σκύλλος πού ψοφάει μέσ’ στό σκουπίδι
Χωρίς τ’ αύτι μου ένα λόγο νάχη
Γιά συντροφιά στό μακρινό ταξίδι...

Γιά δες μαλλιά ! γιά κύτταξ πώς λάμπουν
Μαύρα, πυκνά, μακριά, δέν τάξε άλλη !
‘Αφιλητα κι’ άκούδιστα θέ νάμ’ ουν
Σ τής κρέας γής τήν παγωμένη άγκάλη...

Κύτταξε σόμα...λυγερό, παρθένο !
— Δέν τ’ άγγίξες ποιέ του έξου χέρι—
Τώρα τήν παρθενία του πεινασμένο
Παίρνει τó κοφτερό σου τó μαχίρι !...

Σχίσε τó, κόψη ! κείν τó κομμάτια,
‘Ακούρατος και μέ βιβί, τó στομα,
Χορτασ’ τó χέρι, χορτασε τά μάτια
Στό σόμα αύτο, σ’ τó πουλημένο σόμα.

Ψάξε με ! σκάλεψέ με ! μη σέ νοιάξεις !
Είμαι σκουπίδι...κρέας πεταμένο.
Σκάψε βαθιά μου, νάβρηξ’ σου φωλιάζει
Τής πείνας τó μυστήριο κρημμένο.

Βίλ’ τó μαχίρι σου πού μέσ’ άκίμα
Ξερωτίσω τήν καρδιά μου από τó βάθος...
Και ρωτα τήν...το αληλή τής στόμα
Τού πόνου τó μυστήριο νά σου μάθη.

Μπροστά σου έδω, γυμνή, πονώ, στενάχω
— Τό ξέρεις ;— ύποφερω άκίμη...λάτω !
Μέ τά γυαλίνα μάτια σ’ κυττάζω,
Και δέ θά μέ ξεχάσεις,—σου τó λέω !

Γιατί άπό τή χειλί μου τó πικραμένο
Βγαίνει στεγνή φωνή, στεγνή λαχτάρα
Κ’ είνε—τ’ άκούς ;—ροχαλιτό πνιγμένο,
Είνε βλαστήμα, άνάθεμα...κατάρη !...

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ

Του Ξάν Ρισπέν

‘Ενα παιδί, μοναχοπαιδί άγόρι,
‘Αγάπησε μάς μάγισσας τήν κόρη...

— «Δέν αγαπάω έγώ, τού λέει παιδιά,
Μ’ άν θέλεις νά σου δώσω τó φιλί μου,
Τής μάννας σου νά φέρης τήν καρδιά
Νά ριξώ νά τή φάη τó σκυλί μου !...»

Τρέχει ο νιός τή μάννα του σκοτώνει
Και τήν καρδιά τροβά και ξεριζώνει
Και τρέχει νά τήν πάρη μέ σκοντάφται
Και πέφτει ο νιός καταχάμα μέ δαύτη.

Κυλάει ο γιός και ή καρδιά κυλάει
Και τήν άκούει νά κλαίη και νά μιλάη,
Μιλάνε ή μάννα στό παιδί και λέει :
— ‘Εχούρησε, άγόρι μου ;... και κλαίει !

Μεταφρ. ‘Αγγ. Βλάχου